

**การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551
ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

The indicators of B.E. 2008 school curriculum management in master and reasiness schools
under the office of educational service areas in northeast provinces

อุดมศิลป์ วงษ์วรโชติ¹ ภัทราพร เกษสังข์² พิกุล ภูมิโคกรักษ์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ คือ 3 ระยะ ที่ 1 การจัดทำตัวชี้วัดเชิงทฤษฎีของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ใช้การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการและองค์ประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตร จากเอกสาร หลักฐาน หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ รวบรวมเป็นตัวชี้วัดตัวประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป NVivo 8 ระยะที่ 2 การหาคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน ต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อม และระยะที่ 3 การทดสอบความสอดคล้องของตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าความเชื่อมั่น พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 มีค่าเท่ากับ 0.837 ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน มีค่าเท่ากับ 0.915 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.879 ด้านการกำกับดูแลระดับสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.886 และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ที่ครอบคลุมประเภทของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลจากการร่างและพัฒนาตัวชี้วัด ปรากฏว่าได้ตัวชี้วัด จำนวน 39 ตัว ภายใต้กรอบตัวประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 ตัวประกอบ ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 10 ตัวชี้วัด ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน มีจำนวน 9 ตัวชี้วัด ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มีจำนวน 10 ตัวชี้วัด ด้านการกำกับดูแลระดับสถานศึกษา จำนวน 10 ตัวชี้วัด คำนำนหนักตัวประกอบทั้ง 4 ตัว มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ .39 ถึง .67 สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาหรือสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ได้ร้อยละ 39 ถึง 89 ตัวประกอบที่อธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้สูงที่สุด คือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัด พิจารณาจากค่าสถิติ ดังนี้ $\chi^2 = 610.88$, ค่า df = 595 p-Value = 1.027 ค่า GFI = 0.97 ค่า RMSEA = 0.011 และค่า CN = 209.63

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด หลักสูตรสถานศึกษา

¹ คุษปฏิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Abstract

This research aimed to construct indicators of B.E.2008 school curriculum management and to test the goodness of fit of indicators with the empirical data. The research was divided into two phases. The first phase was the indicators construction based on the theory of school curriculum management. This phase was documentary study including reviewing the related literatures. The interview from the experts and analyzed the data for being indicators of the school curriculum management which NVivo 8 was applied in this phase. The second phase was to find out the quality of the indicators of B.E. 2008 school curriculum management in the prototype schools and the readiness and the third phase was to test the goodness of fit indicators with the empirical data. The reliability found that the curriculum construction was 0.837, the performance at the classroom level was 0.915, the promotion at the school level was 0.879 and 0.886 for the supervision at the school level. The stratified random sampling was applied for 210 samples.

The findings were summarized as follows :

1. The results of the indicator formation and development found 39 indicators under of curriculum management framing. There were 4 factors with 39 indicators : 10 indicators for curriculum construction, 9 indicators for the performance at the classroom level, 10 indicators for the promotion at the school level and the supervision at the school level had 10 indicators. The weight of 4 factors was positive from .39-.67 thus it could describe the variance of curriculum management or the predictive efficiency was 39- 89 percent. The highest factor described the variance of the efficiency was the supervision at the school level.

2. The goodness of fit test of the indicators' confirmatory factor analysis model found the models which developed were fit to the empirical data following the hypotheses and based on the statistics as follows : $\chi^2 = 610.88$, $df = 595$, $p\text{-value} = .512$, $\chi^2/df = .99$, $GFI = 0.97$, $RMSEA = 0.01$ and $Critical N = 209.63$

Keywords: indicators, curriculum

ความเป็นมาของการปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักปฏิรูปการศึกษา, 2543) ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในหมวดที่ 4 มาตรา 27 ไว้ว่า “ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการปกครองประกอบอาชีพเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี

หน้าที่จัดทำสาระสำคัญของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ สถานศึกษาซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยพิจารณาความเหมาะสมของสาระหลักสูตรที่

ผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้หลักมาตรฐานที่กำหนดตามสภาพของท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนคาบเวลาและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากการนิเทศติดตามผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของกรมวิชาการในปี 2545 พบว่า ปัญหาการจัดทำหลักสูตรโดยทั่วไปครูส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระต่างๆ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผล ครูขาดแคลนเอกสาร และชุมชนยังมีส่วนร่วมไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

จากการวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะที่ 6 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 ; สุวิมล ว่องพานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2547) พบว่า หลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นประเด็นที่เป็นปัญหา และความไม่ชัดเจนของหลักสูตร หลายประการ ทั้งมีส่วนเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิด

ปัญหา หลักสูตรเนื้อหามากเกินไป การประเมินไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักสูตร แนวทางการศึกษา ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ตลอดจนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร เนื่องจากปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษา กล่าวคือหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการแบ่งย่อยเป็นรายวิชา ซึ่งแบ่งย่อยมากเกินไปไม่เอื้อในการบูรณาการในด้านเนื้อหาสาระและการปฏิบัติ (อุตสาห์ สัมพันธ์อภัย, 2547)

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นความจำเป็นในการปรับจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้ อย่างเท่าเทียมกัน ให้มีความพร้อมทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมมาตรฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาชั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสสถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้นอีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการเรียนการสอนคือ โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2,374 โรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในปีการศึกษา 2552 เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้โรงเรียนทั่วไปที่จะใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4

เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเอกภาพในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของ

ชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ดังนั้นด้านการบริหารจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการหลักสูตร เพราะจะต้องมีการวางแผน กำหนดนโยบาย ควบคุมดูแล นิเทศติดตามและประเมินผล จะทำให้ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ประสบความสำเร็จได้ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ว่ามีตัวชี้วัดอะไรบ้างที่จะทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประสิทธิภาพ และสามารถนำตัวชี้วัดไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กับโรงเรียนที่จะใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 พร้อมกันทั่วประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทดสอบความสอดคล้องของ

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

การวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาตำรา เอกสารทางวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ตามแนวทางการบริหารงานจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงาน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในและต่างประเทศ จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบกรอบแนวคิดตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทั้ง 3 ท่าน เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิดกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ของแนวคิด/ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแบบประเมินกรอบแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 3 ประเด็น

คือ ความเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ ระบุประเด็นการวิจัยหรือตัวแปรได้ครบหรือไม่ และแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเนื้อหา ประเด็นสำคัญ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 ท่าน เกี่ยวกับตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอรับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาสร้างตัวชี้วัดในตอนที่ 2 ต่อไป

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 จากการวิจัยระยะที่ 1 มาดำเนินการสร้างเครื่องมือและเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้ 5 ระดับ ทำการเดลิฟายรอบที่ 1 กับผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมคือกลุ่มที่ให้การสัมภาษณ์ จำนวน 17 ท่าน พิจารณาตัดสินความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 นำคำตอบแต่ละข้อจากการเดลิฟายรอบที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) และระดับความคิดเห็นตัวชี้วัดสร้างแบบสอบถามใหม่เป็นรอบที่ 2 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 1 แต่เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และแสดงค่าระดับความคิดเห็นตัวชี้วัด ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 แล้วส่งไปให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมแต่ละท่านได้ยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ โดยผู้วิจัยอำนวยความสะดวกในการส่งคืนทางไปรษณีย์เช่นเดียวกับรอบที่ 1

ขั้นที่ 3 นำตัวชี้วัดที่ได้จากการเดิรฟาย รอบที่ 2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยกำหนดคุณภาพ ตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551

การวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ทดสอบตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการใช้ตัวชี้วัด การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 จากผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ผลของการ ดำเนินการจะได้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพ เหมาะสมและ สามารถนำไปใช้ได้จริง

ผลการวิจัย

1. ผลจากการร่างและพัฒนาตัวชี้วัด โดย การศึกษาแนวคิดทฤษฎี และการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 ท่าน รวมทั้งการวิเคราะห์สังเคราะห์ค่า ให้สัมพันธ์ของผู้เชี่ยวชาญการบริหารสถานศึกษา สังเกต ลำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อยืนยันร่างตัวชี้วัด สามารถ กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 39 ตัว ภายใต้กรอบตัวประกอบ ของประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 ตัวประกอบ สามารถกำหนดตัวชี้วัดได้ 39 ตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) กำหนดเกณฑ์การจบ หลักสูตร และเอกสารวัดประเมิน 2) การสร้างความ ตระหนักให้แก่บุคลากร 3) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ 4) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา 5) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูล บุคลากรและแหล่งเรียนรู้ 6) กำหนดองค์ประกอบ สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา 7) จัดทำแผนบริหาร

สถานศึกษาและแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 8) กำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของนักเรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9) กำหนดโครงสร้างของ หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 และ 10) กำหนดรายวิชา รหัสวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกำหนดเวลาเรียนและคำอธิบาย

1.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน มีจำนวน 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ครูกำหนดโครงสร้างรายวิชา หน่วย การเรียนรู้ เนื้อหาที่ต้องเรียนในแต่ละตัวชี้วัด สดส่วน การเก็บคะแนนรายวิชา 2) ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน 3) ครูกำหนดหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด 4) ครูกำหนดหน่วยการ เรียนรู้บูรณาการเพื่อให้ครูผู้สอนร่วมกันออกแบบและ วางแผนร่วมกัน 5) ครูวางแผนการสร้างบรรยากาศใน การเรียนรู้ 6) ครูวางแผนจัดทำและพัฒนาสื่อ 7) ครู จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ 8) ครูวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์วัดผลของ สถานศึกษา และ 9) ครูรับการนิเทศติดตามผล ตาม สารการเรียนรู้และรายชั้นเรียน

1.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มี จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้นักลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอหรือ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ 2) สถานศึกษาสร้างความ เข้าใจให้แก่ครูและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ 3) สถานศึกษาฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม 4) สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตร 5) สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและ เหมาะสมสำหรับพัฒนาหลักสูตร 6) สถานศึกษาจัดสรร การใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้ 7) ผู้บริหาร สถานศึกษาสร้างบรรยากาศร่วมคิดร่วมทำและจัดสรร เวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ 8) ผู้บริหาร

สถานศึกษาสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 9) สถานศึกษาจัดระบบบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ 10) สถานศึกษาสนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

1.4 การกำกับดูแลระดับสถานศึกษา จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) บุคลากรร่วมกันกำหนดการรับภาระนิเทศหรือการกำกับติดตาม 3) กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศร่วมกันและมีแผนดำเนินการอย่างชัดเจน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการให้มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบครบวงจรอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม 5) สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาอย่างชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน 7) สถานศึกษามีการวิจัยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา 8) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 9) สถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร และ 10) สถานศึกษาวางระบบเครือข่ายการประเมินให้คณะ

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวชี้วัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรมลิสเรลพบว่า โมเดลโครงสร้างของตัวประกอบประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนประกอบกันหลายค่าเพื่อความเชื่อมั่น ดังนั้นไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 610.88 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ค่า df เท่ากับ 595 เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (ไม่ควรเกิน 2.00) เท่ากับ 1.03 ค่า GFI (ควรมีค่ามากกว่า 0.90) แต่มีค่าเท่ากับ 0.97 ค่า RMSEA (ควรมีค่าต่ำกว่า 0.06) เท่ากับ 0.01 และค่า Critical N (ควรมีค่ามากกว่า 200) เท่ากับ 209.63 แสดงว่าโมเดลตัวประกอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 พบว่า ค่าน้ำหนักตัวประกอบทั้ง 4 ตัวประกอบ มีค่าเป็นบวก และมากกว่า .30 คือ มีค่าตั้งแต่ .39 ถึง .67 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวประกอบทั้ง 4 ตัว เป็นตัวประกอบสำคัญของประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 โดยมีค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยตัวประกอบหรือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ประมาณ ร้อยละ 39 ถึง ร้อยละ 89 ตัวประกอบที่อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 สูงที่สุด คือ ตัวประกอบด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตัวประกอบทั้ง 4 ตัว สามารถจัดลำดับตัวประกอบที่มีความเหมาะสมในการเป็นตัวประกอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ตัวประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดตัวแรก คือ ตัวประกอบด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา 0.67 ซึ่งตัวประกอบนี้ตัวชี้วัดมีน้ำหนักตัวประกอบของด้านนี้ มากที่สุด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 10) บุคลากรร่วมกันกำหนดการรับภาระนิเทศหรือการกำกับติดตาม (b=1.18) รองลงมา 7) สถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร (b=1.14) และ 6) สถานศึกษา

มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($b=1.13$) ตัวประกอบที่มีความเหมาะสมอันดับที่สอง คือ ตัวประกอบด้านการดำเนินการในชั้นเรียน 0.39 ซึ่งตัวประกอบนี้ตัวชี้วัดมีน้ำหนักตัวประกอบของด้านนี้ สูงที่สุด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 7) ครูจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($b=1.67$) รองลงมา 5) ครูวางแผนการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ($b=1.64$) และ 6) ครูวางแผนจัดทำและพัฒนาสื่อ ($b=1.59$) ตัวประกอบที่มีความเหมาะสมอันดับที่สาม คือ ตัวประกอบด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 0.62 ซึ่งตัวประกอบนี้ตัวชี้วัดมีน้ำหนักตัวประกอบของด้านนี้ มากที่สุด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 8) สถานศึกษาจัดระบบบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ($b=1.18$) รองลงมา 7) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($b=1.14$) และ 9) สถานศึกษาสนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ($b=1.10$) และตัวประกอบที่มีความเหมาะสมอันดับที่สี่ คือ ตัวประกอบด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 0.45 ซึ่งตัวประกอบนี้ตัวชี้วัดมีน้ำหนักตัวประกอบของด้านนี้ สูงที่สุด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 7) กำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($b=1.08$) และ 9) กำหนดรายวิชา รหัสวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกำหนดเวลาเรียนและคำอธิบาย ($b=1.08$) รองลงมา 6) จัดทำแผนบริหารสถานศึกษาและแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ($b=1.01$)

จากการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ผู้วิจัยได้นำค่าสัมประสิทธิ์คะแนน ตัวประกอบสำหรับตัวชี้วัดของตัวประกอบแต่ละตัวมาสร้างสเกลตัวประกอบ และค่าน้ำหนักตัวประกอบสำหรับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 4 ตัวประกอบ มาสร้างสเกลตัวประกอบแทนค่าคะแนนตัวประกอบในอันดับที่สอง ดังนั้นจึงสามารถเขียนสมการโครงสร้างตัวชี้วัด ได้ดังนี้

สเกลตัวประกอบสำหรับตัวชี้วัดของแต่ละตัวประกอบ

$$MC = 0.15(A1) + 0.07(A2) + 0.08(A3) + 0.06(A4) + 0.03(A5) + 0.09(A6) + 0.04(A7) + 0.12(A8) + 0.16(A9) + 0.09(A10)$$

$$MR = 0.05(B1) + 0.05(B2) + 0.01(B3) + 0.04(B4) + 0.12(B5) + 0.08(B6) + 0.13(B7) + 0.02(B8) + 0.02(B9)$$

$$PS = 0.04(C1) + 0.08(C2) + 0.01(C3) + 0.05(C4) + 0.03(C5) + 0.05(C6) + 0.12(C7) + 0.11(C8) + 0.09(C9) + 0.06(C10)$$

$$QS = 0.03(D1) + 0.08(D2) + 0.09(D3) + 0.06(D4) + 0.08(D5) + 0.14(D6) + 0.13(D7) + 0.03(D8) + 0.05(D9) + 0.05(D2)$$

สเกลตัวประกอบสำหรับตัวประกอบของประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

$$EICM = 0.45(MC1) + 0.39(MR2) + 0.62(PS3) + 0.67(GS4)$$

อภิปรายผล

1. การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยร่างและพัฒนาตัวชี้วัด โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี ของนักวิชาการ หน่วยงานทางวิชาการ ผลการวิจัย รวมทั้ง

กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ซึ่งส่วนใหญ่ได้รวบรวมและนำเสนอตัวประกอบ และตัวชี้วัด ตามลักษณะงานและตามที่ได้ศึกษาไว้แล้ว ผู้วิจัยได้สรุปและวิเคราะห์นำมาใช้สร้าง ตัวชี้วัดในงานวิจัย ในส่วนที่เป็นที่ยอมรับ เลือกส่วนที่เกี่ยวข้องและเข้ากับลักษณะการดำเนินงานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร แล้วผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 17 ท่าน รวมทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อยืนยันว่าตัวชี้วัดสามารถกำหนดกรอบตัวประกอบของการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 ตัวประกอบหลัก ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 มีจำนวน 10 ตัวชี้วัด ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกๆด้านประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ตลอดจนด้านการบริหารทั่วไป เป็นพันธกิจที่สำคัญของสถานศึกษา โดยเน้นเฉพาะการบริหารจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้ และ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสถานศึกษา จะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐาน อันเป็นความคาดหวังที่

กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และเกิดความรักความผูกพันในบ้านเกิดเมืองนอน มีบทบาท ในการร่วมพัฒนาชุมชนในการจัดการศึกษาให้บรรลุ มรรคผลดังกล่าว นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนา หลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้วยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร ใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิเคราะห์ถึง งบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียด รอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้าน งบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และบุคลากร รวมทั้ง ผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพ ครอบครัวยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน มีความรู้ ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรจึงควร พิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว ด้วย นอกจากนั้น สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจาก การติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุง หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซิลเลอร์และคณะ (Siler, et al., 2009) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตร : การใช้ข้อมูลการประเมินรวมกับการประเมินย่อยนำมาเขียนหลักสูตร การวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบว่าการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนของรัฐและหลักสูตรเชิงพาณิชย์ มีคำถามการวิจัย โรงเรียนของรัฐนำข้อมูลการประเมินรวมกับการประเมินย่อยนำมาเขียนหลักสูตรอย่างไร และการผลิตหลักสูตรทางพาณิชย์ใช้ข้อมูลการประเมินย่อยและภาพรวมมาเขียนหลักสูตรอย่างไร การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากนักพัฒนาหลักสูตรจากแต่ละองค์กร และการทบทวนเอกสารที่ครอบคลุมแต่ละองค์กร ข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการทำรหัสข้อมูลที่สอดคล้องกัน การใส่รหัสขั้นแรก (First-level coding) และการใส่รหัสรูปแบบ (Pattern coding) จัดกลุ่มประเด็นเหล่านี้ทำการวิเคราะห์จับคู่รูปแบบและข้ามกลุ่ม งานวิจัย พบว่า ข้อมูลข้อมูลประเมินย่อย และประเมินปลายทางนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการกำหนดขอบเขตภาคตัดขวางและลำดับเนื้อหาเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาเฉพาะและแก้ไขหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและการเปลี่ยนแปลง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร การดำเนินการต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามข้อมูลประเมินผล มีการวิจัยค้นหาข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดประโยชน์มากที่สุด

2.การทดสอบความสอดคล้องของโครงสร้างตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล

พบว่า โครงสร้างของตัวประกอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 สุดท้าย (Final model) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนประกอบกันหลายค่าเพื่อหาความเชื่อมั่นพบว่า โครงสร้างตัวประกอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า การตรวจสอบความเที่ยงตรงของตัวชี้วัดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ในการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยันโดยการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างของตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นจากทฤษฎี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ พบว่า ค่าน้ำหนักตัวประกอบทั้ง 4 ตัว มีค่าเป็นบวก และมากกว่า .30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวประกอบทั้ง 4 ตัว เป็นตัวประกอบสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 โดยตัวประกอบมีค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยตัวประกอบย่อย หรือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ประมาณ ร้อยละ 46 ถึง ร้อยละ 59 ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Hair, et al. (2006) ที่กล่าวว่าน้ำหนักที่ใช้ได้ของตัวชี้วัด ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป และแต่ละตัวประกอบต้องมีตัวชี้วัดอย่างน้อย 5 ตัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับวีระยุทธ ชาติตะกานนท์ (2546) ที่กล่าวว่า ในกระบวนการ พัฒนาตัวบ่งชี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง คือ การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วยหลักการกว้างๆ 2 ประการ คือ การตรวจสอบคุณภาพภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และการตรวจสอบด้วยวิธีการสถิติ อย่างไรก็ตามการตรวจสอบด้วยวิธีการทางสถิติเป็นเพียงหลักฐานหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนคุณภาพของตัวบ่งชี้เท่านั้น ความสำคัญที่แท้จริงของการตรวจสอบ

คุณภาพของตัวบ่งชี้ซึ่งอยู่ในกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของผู้พัฒนาเป็นสำคัญ เพราะหากการพัฒนาเริ่มต้นจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ขาดคุณภาพแล้ว เทคนิควิธีการทางสถิติไม่ว่าจะทำให้ผลการพัฒนามีคุณภาพขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ตัวประกอบที่มีน้ำหนักตัวประกอบสูงสุด คือ ตัวประกอบด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่มีน้ำหนักตัวประกอบสูงสุด คือ ตัวชี้วัดบุคลากรร่วมกันกำหนดการรับภาระนิเทศหรือการกำกับติดตาม ร่องลงมาตัวชี้วัดสถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร และตัวชี้วัดสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและนำตัวชี้วัดด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ให้มากขึ้น

1.2 ตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัย มีทั้งหมด 4 ตัวประกอบ จำนวนตัวชี้วัด ทั้งหมด 39 ตัว ดังนั้นการวัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ควรวัดทั้ง 4 ตัวประกอบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทั้งหมด เพราะการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควร

สร้างตัวประกอบ สังกัดที่อื่น เช่น อาชีวศึกษา สังกัดเอกชน หรือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามความคงทน (Stability) ของลักษณะตัวชี้วัดและตัวประกอบตามโครงสร้างที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ทุก ระยะ 5 ปี ความเป็นอิสระของตัวประกอบ (Independence) และความเปลี่ยนแปลงในเชิงความเด่นชัดของตัวประกอบต่าง ๆ ด้วยการวิจัยระยะยาว (Longitudinal study) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลอธิบายพัฒนาการของตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 ควรทำการสังเคราะห์ตัวประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละสังกัดของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การเรียนรู้บูรณาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). รายงานการ

ปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ :

อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552, มกราคม –

มีนาคม). ความพร้อมในการใช้หลักสูตร

แกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551,

วารสารวิชาการ. 12 (1) : 2 – 13.

สุวิมล ว่องวานิช และมงคลชัย วิรัชชัย. (2548). รายงานการ

ประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน : พหุกรณีศึกษา. พิมพ์

ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุตส่าห์ สัมพันธ์อภัย. (2547). รูปแบบการบริหาร

จัดการหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.